

"Luce"

Peručić, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Arts Academy / Sveučilište u Splitu, Umjetnička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:175:290568>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Arts Academy](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
UMJETNIČKA AKADEMIJA

MARIJA PERUČIĆ
„LUCE“
ZAVRŠNI RAD

SVEUČILIŠTE U SPLITU
UMJETNIČKA AKADEMIJA
LIKOVNI ODJEL

„LUCE“
ZAVRŠNI RAD

NAZIV ODSJEKA: Likovna kultura i likovna umjetnost

KOLEGIJ: Praktični završni rad za zvanje prvostupnika

STUDENT: Marija Peručić

MENTOR: izv. prof. art. dr. art. Gloria Oreb

SPLIT, rujan 2022.

Sadržaj

UVOD.....	1
1. BAROK I UZORI U BAROKNOM SLIKARSTVU.....	2
2. PORTRET	5
3. SLIKOVNI PRILOZI.....	6
4. LITERATURA.....	13

UVOD

Portret u likovnoj umjetnosti i fotografiji označava prikaz osobe, tj. njen fizički i psihički karakter. Portret obuhvaća samo prikaz lica ili glave, ali i poprsje, lik do koljena ili cijelu figuru. Po svom sadržajnom značenju, portret može biti reprezentativan ili intiman, a upravo u intimnom portretu pronalazim ideju za svoju završnu radnju.

Cilj rada bio je zaći ispod površinskog izgleda i zaviriti, te prikazati psihološko stanje modela, dočarati trenutak u kojem je nastala fotografija po kojoj je rad naslikan. Kao najpogodniji medij za izvedbu ovakve teme sam odabrala uljane boje, zbog svoje sposobnosti finih prijelaza, sporog sušenja koje mi je omogućilo postizanje „sjenovitog“ efekta, ali i iz vlastite znatiželje za izučavanje medija kojim se nisam često koristila.

Inspiraciju za slikarsku maniru pronalazim u baroknom dramatičnom *chiaro-scuru*, a topla svjetlost lampe kao jedini izvor svjetla omogućava izvedbu istog. Fotografija je nastala jednog zimskog, ne uzbudljivog dana, a model je „uhvaćen“ u trenutku površnog promišljanja i blage letargije.

Također, format platna koji sam odabrala asocira na svojevrsan prozor, kroz koji virimo u psihološku intimu modela, u onom času kada je ne spreman ostvariti kontakt sa drugim bićem, i najranjiviji, izgubljen u magli lakih misli, iz koje ga može (ali i ne mora) naglo probuditi i najtiši zvuk okidanja fotografije.

Slika 1 - Fotografija modela

1. BAROK I UZORI U BAROKNOM SLIKARSTVU

Umjetnost baroka je označila cijelo 17. stoljeće, iako se njeni najraniji počeci primjećuju i krajem 16. stoljeća u Italiji, a u neke zemlje poput Njemačke, dolazi tek u 18. stoljeću.

Ono što označava barok, je želja za udovoljavanjem osjetilima i pobuđivanjem emocija na često dramatičan način, što je ovom umjetničkom pravcu zavrijedilo pridjeve poput dinamičan, napet, bogat, teatralan, grandiozan i živ.

Ime pravca potječe od portugalske riječi *barroco* što označava nesavršeni biser, tj. onaj nepravilna oblika.

Posljednjih godina 16. stoljeća, tada aktualni stil u Italiji- manirizam, lišen emocija, naprosto nije omogućavao vjeran prikaz religijskih tema, što je u to vrijeme Reformacije, tj. protureformacije bilo neophodno. Naime, rimokatolička crkva je koristila religioznu umjetnost kao propagandu u borbi protiv protestantizma, da bi širila i učvrstila vjeru naroda u Crkvu. Dakle, rasla je potreba za pretjerano emocionalnim i dramatičnim prizorima, koji će u promatraču probuditi emociju i empatiju, a to je rezultiralo novim pravcem- barokom.

Prvi umjetnici koji raskidaju sa manirizmom su Annibale Carracci, i Caravaggio koji je uveo tenebrizam- korištenje tamne, iznimno kontrastne forme u slikarstvu (od talijanskog *tenebroso*, u prijevodu mračno, sumorno, misteriozno). Ovakve slike karakterizira ostavljanje većeg dijela prizora u potpunom mraku, dok je motiv iznimno osvijetljen, obično samo jednim izvorom svijetla.

Slika 2 - „Večera u Emausu“, Caravaggio (1601.)

Pastozni nanos boje koji sam koristila u ostvarivanju rada, i položaj tijela modela smješten kao da je leđima naslonjen na lijevi rub platna, asocira na velikog baroknog majstora Rembrandta van Rijna.

Punim imenom Rembrandt Harmenszoon van Rijn, nizozemski je slikar rođen 15. srpnja u Liedenu (umro u listopadu 1669.), jedan je od najvećih svjetskih slikara i grafičara u svjetskoj povijesti umjetnosti. Ono čime je zavrijedio položaj među istinskim velikanima likovnosti je iznimna sposobnost prikazivanja ljudi u njihovim raznim psihološkim stanjima i trenutnim raspoloženjima. Rembrandt je također znan kao „majstor svjetla i sjene“ te je kao takav umjetnik u službi beskompromisnog realizma zbog čega je često bio na udaru kritičara kao slikar koji preferira ružno preko lijepog.

Slika 3 - Rembrandtov autoportret (1636. – 1638.)

U ranijim fazama stvaralaštva, Rembrandt se uglavnom bavio samo portretima, u mediju grafike i slikarstva, a kroz godine do kasnijih faza, polako se okretao drugim temama i zanemarivao portret. Otprilike jedna desetina njegovih sveukupnih portreta su bile studije vlastitog lica, tj. autoportreti.

Posebno zanimanje za svjetlost i izraženi kontrast je zasigurno probudilo naukovanje kod prvog mentora Jacob van Swanenburgha koji je bio majstor u prizorima pakla, što je zahtijevalo iznimnu stručnost u dočaravanju plamena, te refleksije svjetla na okolne objekte.

Rembrandtov stil portretiranja koji je bio aktualan najviše oko 1627. godine je označen upravo proučavanjem svjetla i svjetlosnim efektima. Usmjeravajući svjetlo iz jednog udaljenog izvora na motiv slike, i naglašavajući kontrast, a opet da bi realno prikazao motiv, morao je

kompensirati ostavljajući velike površine formata u tami (pogotovo okrajke formata). No, ovakva metoda je omogućila umjetniku da ostvari jedinstvo kompozicije koju promatrač može sveukupno obuhvatiti bez previše distrakcija, prije nego što se odluči fokusirati na detalje.

Ovakav pristup ga je prisilio da se odrekne intenzivnih, zasićenih boja jer bi iste poništile takav efekt.

U razdoblju od 1631. do 1635., Rembrandt je naslikao popriličan broj portreta i grupnih portreta (npr. *Sat anatomije dr. Tulipa*). Ne fokusirajući se na detalje, već koristeći jednostavne, ali dinamične konture, umjetnik je uspio izbjeći dekoncentraciju promatrača, već je njegov pogled navodio izravno na portret i njegovu bit. Također je bio majstor postizanja sličnosti portreta sa modelom i zbog ovih je sposobnosti ubrzo postao vrlo tražen i poznat portretist.

Slika 4 - „*Sat anatomije dr. Tulipa*“, Rembrandt (1632.)

2. PORTRET

S namjerom da prikazem prvenstveno psihološko stanje modela, izradi slike je prethodio niz skica i studija, fokusirajući se na one elemente, tj. dijelove lica koji prvi odaju trenutno emocionalno raspoloženje poput očiju i usta, te brade. Kao što je već spomenuto u uvodu, stanje modela u trenutku fotografiranja nije bilo ekstatično i energično, već klonulo i zamišljeno, što je postavilo svojevrstan izazov: kako postići omekšalost i opuštenost lica?

U tome mi je uvelike pomogao medij u kojem je rad izveden – ulje na platnu. Zbog svog svojstva „mazivosti“, pospiješenog korištenjem lanenog ulja koje je usporavalo proces sušenja, omogućeno je fino miješanje boja i ostvarivanje brojnih prijelaza iz najsvjetlijih visina u najtamnije dubine. Spomenute prijelaze u tonovima sam izbjegavala u potpunosti usavršiti, već ostavljam vidljive poteze kista, što je najviše uočljivo na draperiji, tj. marami kojom su obavijena ramena modela.

Psihološka priroda, raspoloženje, i psihička intima je privatno i „tajno“ stanje svake osobe, i upravo zato biram uski i izduženi format (40x120cm) koji bi promatraču ostvario dojam da promatra nešto tuđe i „zabranjeno“, poput djeteta koje viri kroz odškrinuta vrata kojih se treba kloniti, u neki strani svijet, njemu dotada nepoznat.

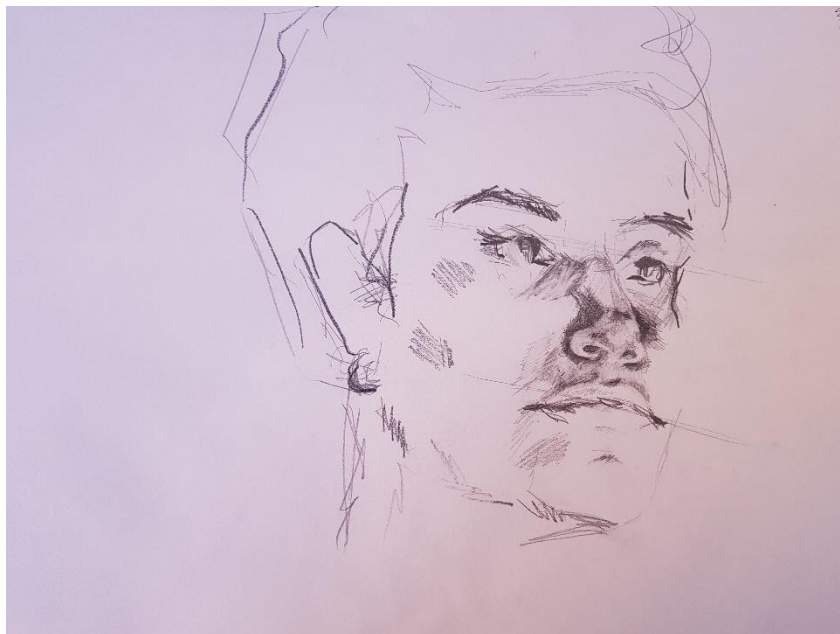
Uprizorivanje ideje sam započela bojanjem platna intenzivnom oker nijansom (akril) čija je uloga bila da minimalno prodiere i daje licu suptilan pozadinski „sjaj“, te izradom „pod slike“ u akrilu, iz praktičnih razloga bržeg sušenja. Osim sušenja, razlog za uporabu akrilnih boja je bio njihov intenzitet. Naime, uljane boje sam namjeravala prilično razrijediti i „otancati“, tako da pod slika, tj. najtamnije točke i plohe izbijaju pod slojem ulja, i tako dodatno postići *chiaro-scuro* efekt. Rad sam završila dodavanjem najsvjetlijih akcenata poput odsjaja u očima i na naj „izbočenijim“ mjestima na licu (nos, usne, brada), te na detalju zlatne naušnice čime sam postigla mjesto najvećeg kontrasta slici- odsjaj zlata u najtamnijem kutu slike.

Nakon višemjesečnog sušenja, cijeli likovni proces će biti okončan završnim prozirnim premazom, koji će potencirati najsvjetlije odsjaje i produbiti najtamnije crnine.

3. SLIKOVNI PRILOZI

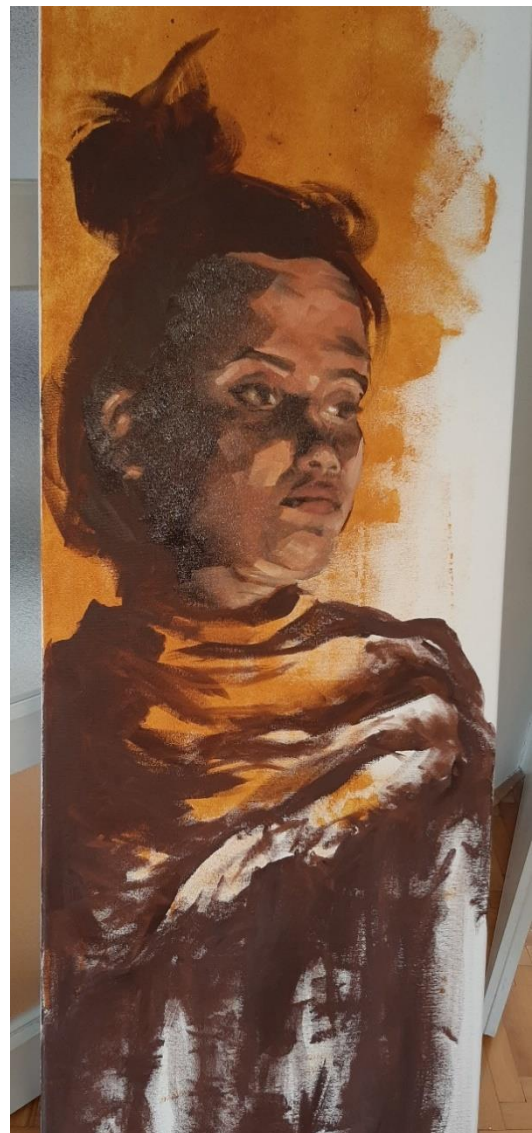
Slika 5 - Početna skica

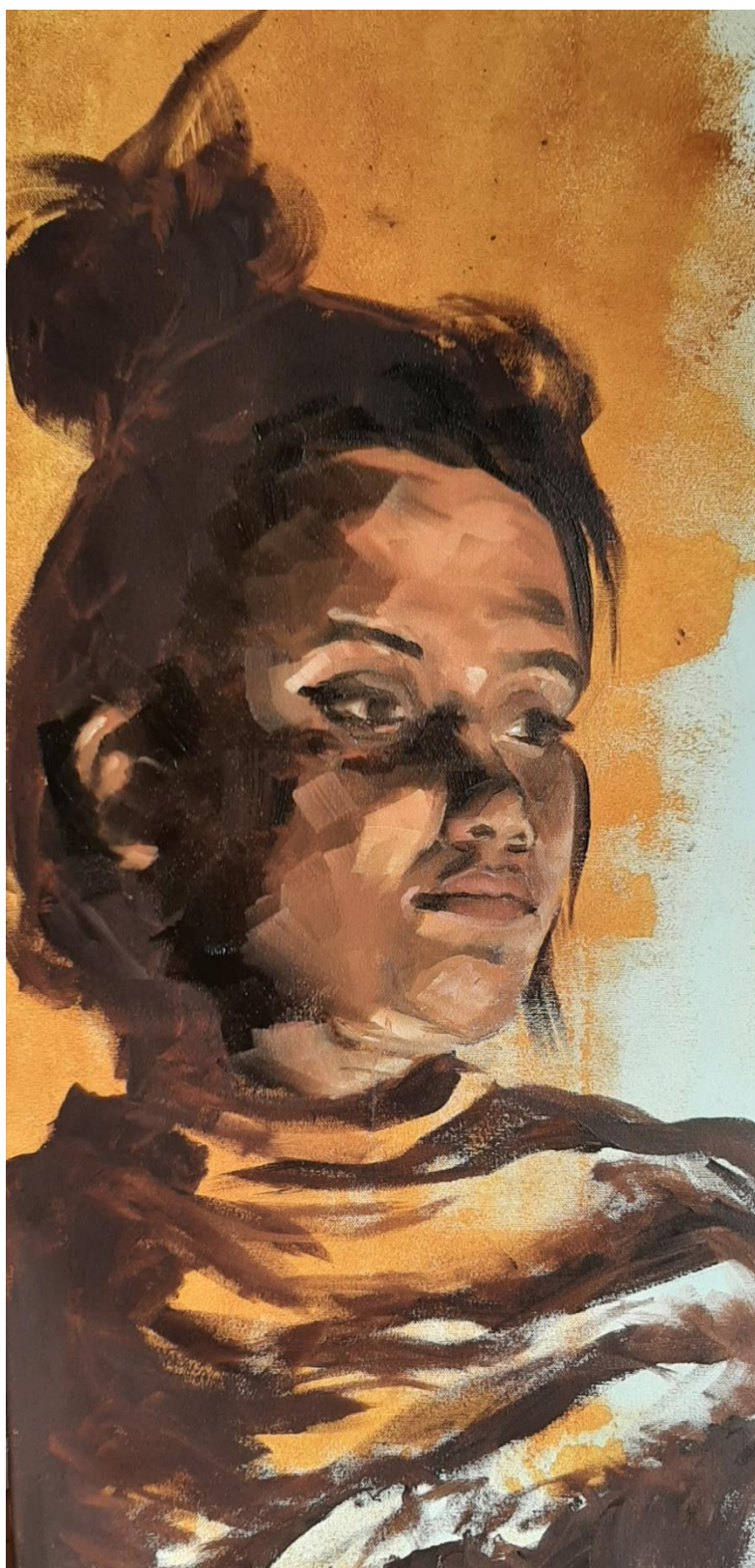
Slika 6 - Početna skica

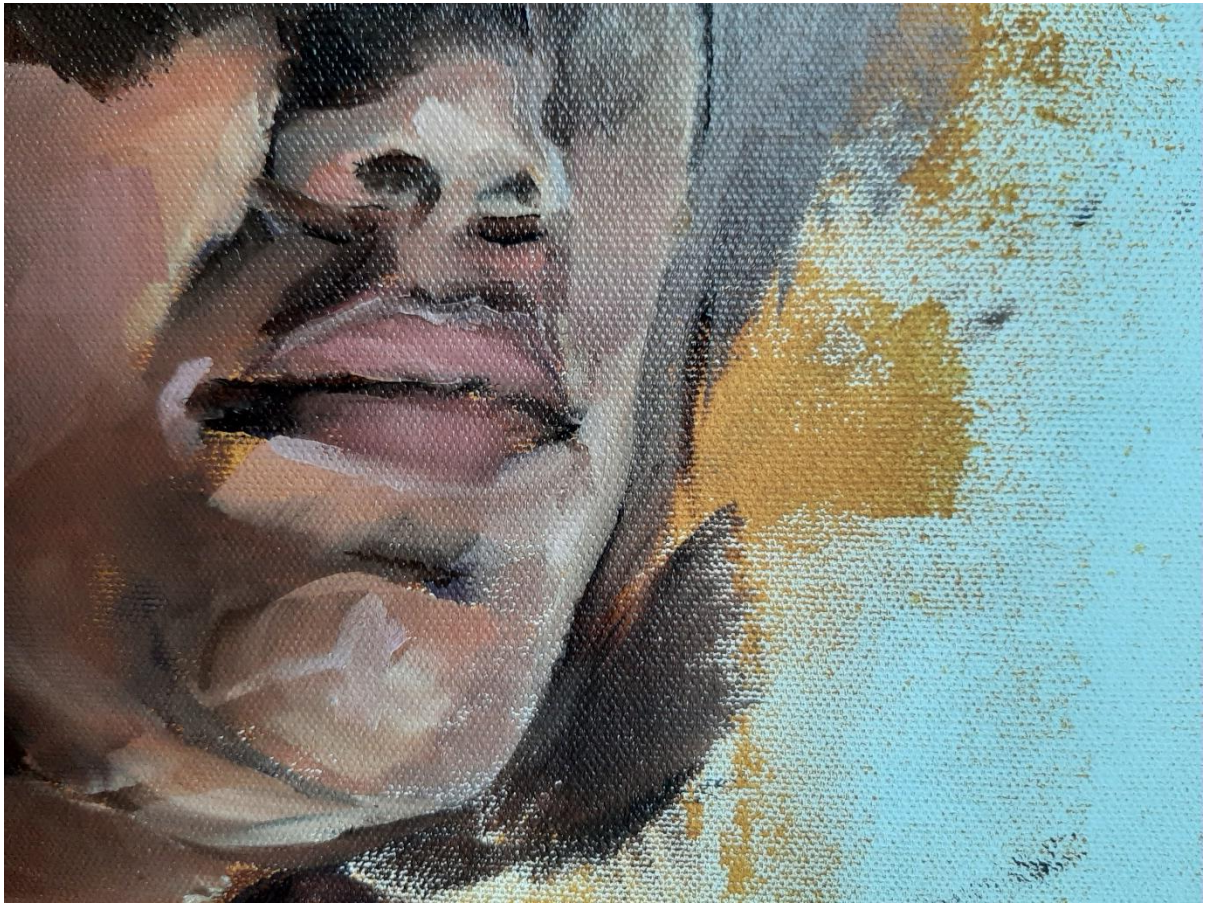
Slika 7 - Podlika na oker podlozi

Slika 8 - Početak rada uljanim bojama

Slika 9 - Bliži prikaz lica (početne faze)

Slika 10 - Detalj

Slika 11 - Početak rada na draperiji

Slika 12 - Završne faze

Slika 13 - Dovršen portret

4. LITERATURA

1. Van de WETERING, Ernst. „Rembrant“, *Britannica*, 1999.
<https://www.britannica.com/biography/Rembrandt-van-Rijn> (pristup 1. rujna 2022.)